

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1637/4
Podgorica, 04.08.2023. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-1637 od 25.07.2023. godine), direktorica Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „Prva TV“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 24. jula 2023. godine, u prilogu u okviru programskog sadržaja „60 minuta“, u terminu od 17:33:48 do 17:36:27sati:
 - a) emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju (oglašavanje),
 - b) propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama („Sl. list CG“, br. 36/11),
 - b) emitovanja komercijalne audiovizuelne komunikacije, odnosno telepromocije, kao vida oglašavanja, koja nije prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja (član 89 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „Prva TV“, sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „AST“ d.o.o. iz Podgorice, dužno je da u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u televizijskom programu „Prva TV“, u emisiji „60 minuta“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog Rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru televizijskog programa ‘Prva TV’, upozorenje zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja i telepromocije koja nije bila prepoznatljiva i audio odvojena od ostalog dijela programskog sadržaja, dana 24. jula 2023. godine.“
5. Privredno društvo „AST“ d.o.o. iz Podgorice je dužno da, u pisanoj formi, obavijesti Agenciju za elektronske medije o načinu (datum i vrijeme) objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja, u pisanoj formi, u roku od 24 časa od objavljivanja.
6. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
7. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije.
8. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 25. jula 2023. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je anonimni prigovor na rad privrednog društva „AST“ d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu: „emiter“), emitera televizijskog programa „Prva TV“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-1637 od 25.07.2023. godine).

Predmetni prigovor se odnosi na prilog emitovan u okviru programskog sadržaja „60 minuta“, dana 24. jula 2023. godine u terminu od 17:33:48 do 17:36:27. Po mišljenju podnosioca prigovora, „emiter je tokom emisije

emitovao prikriveno oglašavanje na način što je promovisao bez jasnog označavanja telepromotivnog sadržaja aktivnosti privatne kompanije Portonovi, gdje je direktorica marketinga Andrijana Husić predstavila aktivnosti ove privatne kompanije`.

Polazeći od navedenog, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je nakon uvida u snimak emitovanih programskih sadržaja emitera sačinio nalaz dana 25.07.2023. godine (akt broj 02-1637/1 od 25.07.2023. godine).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona i Pravilnika, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-1637/2 od 26.07.2023. godine).

U ostavljenom roku emiter je dostavio traženo izjašnjenje (akt zaveden kod Agencije br.02-1637/3 od 03.08.2023.godine), u kojem se navodi da „su svi ljetnji programi koji su se dešavali na destinaciji Portonovi besplatni, te da ni u jednom segmentu nijesu promovisane bilo kakve plaćene ili komercijalne ponude. Uredničkom slobodom, prilog je izmontiran na način da se gledaocima prenese izložba koja je otvorena na toj turističkoj destinaciji, ali usput da se najave budući događaji koji su besplatni za javnost i mogu izazvati interesovanje šire javnosti. Samim neoznačavanjem telepromocije, konstatuju da nije postojao finansijski interes kao ni pokušaj skrivenog oglašavanja privatne kompanije, već promocije turističke destinacije i njihovih sadržaja za javnost“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Televizijsko oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tačka 14 Zakona).
- Prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona).
- Telepromocija, prema članu 4 st. 1 tačka m) Pravilnika, predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga.
- Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- Članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- Član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu uvida u snimak emitovanog programskog sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je, dana 24. jula 2023.g, u terminu od 16:59:27 do 17:59:15 sati (59 minuta 47 sekundi), emitovao emisiju „60 minuta“, i u okviru iste, u terminu od 17:33:48 do 17:36:27 (2 minuta 39 sekundi) prilog čiji je opis dat u tački 2.
2. Najava (voditeljka u studiju): „A bogat program dešavanja u Portonovom nastavio se i proteklog vikenda izložbom slika i figura, kao i modnim performansom umjetnice koja nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Svoj talenat brojnoj publici predstavila je slikarka Đurđica Đurić, koja već dvije decenije živi i radi u Španiji. Detaljnije u prilogu.“

Novinarski tekst (OFF): „Iako već dvadeset godina živi u Valensiji, gdje ima svoj atelje u kom stvara, već drugi put za tri godine slikarka Đurđica, poznatija i po nadimku Đika Đurić, izlaže u galeriji 'Pizana' u Portonovom. Time je na kratko donijela duh Španije i živopisne boje u Crnu Goru“.

U nastavku je emitovana izjava slikarke Đurđice Đurić.

Đurđica Đurić: „Ovog puta smo napravili, uz skulpture, slike i jedan mali fashion detalj ili show gde su sve haljine ili modeli inspirisani na slike, svaka imaju deo, mojih dela, tako da smo napravili jednu fuziju različitih stvari.“

Novinarski tekst (OFF): „Mnogo je sličnosti između ove dvije zemlje, navodi Đika, ljudi, energija, boje. Kroz zanimljivu apstrakciju stvarnosti, dominantno jake boje, njeni radovi govore o pozitivnoj strani života.“

Đurđica Đurić: „Ove slike su inspirisane na...trudila sam se da povežem tu fuziju sa ovim modnim detaljima, de su likovi ili fugure isto u pozama, i u odevnim, ovaj, predmetima ili stvarima.“

Novinarski tekst (OFF): „Direktorica marketinga i komunikacije u Portonovom, Andrijana Husić, smatra da ovakvi programi predstavljaju način da se pozicioniraju na svjetskoj turističkoj mapi i da su značajni, ne samo za rizort, već i za cijelu Boku.“

U nastavku je emitovana izjava direktorice marketinga i komunikacija Potronovog, gospođe Andrijane Husić.

Andrijana Husić: „Nas posebno raduje što ove godine nismo ugostili samo domaće autore, po čemu je 'Pizana' jako poznata i prosto negdje baštini taj duh, već što smo imali priliku da ugostimo internacionale goste. 'Pizana' je zaista, srce Portonovog i to dokazuje 2019. godine kada je Portonovi otvorio vrata. Naravno, svemu ovome, komplementarni su i brojni koncerti koje smo organizovali za ovo ljeto.“

Novinarski tekst (OFF): „Nakon otvaranja izložbe svi posjetioi, zajedno sa umjetnicom Đurić, imali su priliku na platno isprobati svoje slikarske vještine. A na Marina trgu, povodom pedeset godina od osnivanja švedske grupe 'Abba', za sve prisutne, upriličen je 'Abba symphonic tribute show', pa se istovremeno moglo uživati i u Abbinim evergrin hitovima.“

Kao pokrivalice za navedeni tekst korišćeni su snimci na kojima je prikazana umjetnica Đurić tokom slikanja na platnu ispred galerije 'Pizana', zatim kadrovi njenih umjetničkih djela, kao i segmenti zabilježeni tokom koncerta na Marina trgu – „Abba symphonic tribute show“.

3. Tokom navedenog programskog segmenta iz tačke 2, na ekranu nije bilo vidljivo grafičko obavještenje o postojanju komercijalne AV komunikacije.
4. Na početku i na kraju emisije „60 minuta“, na punom ekranu, emitovano je zvučno – „Prijatelji emisije“ i grafičko obavještenje – logo kompanija kako slijedi: m:tel – „Imate prijatelje!“, „Rudnik uglja – Pljevlja“, „Ulazi Podgorice“ i „JPMD – Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore“.
5. Na početku emitovanog segmenta bilo je riječi o programu dešavanja u Portonovom i u okviru toga izložbi umjetnice Đurđice Đurić. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu, finansijska nadoknada) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:

- kroz opisivanje predstavljen je poslovni subjekt, na način da se predstavljaju i ističu programi koji se dešavaju u Portonovom tokom ljeta, pri čemu su kroz razgovor sa direktoricom marketinga i komunikacija Portonovog, Andrijanom Husić, preporučuju i ističu predstojeći umetnički događaji koji će se odvijati na prostoru Portonovi. Kroz razgovor učesnika emisije, opisivanje programskih sadržaja, naglašene su prednosti konkretnog poslovnog subjekta („A bogat program dešavanja u Porto Novom nastavio se i proteklog vikenda izložbom slika i figura, kao i modnim performansom umjetnice koja nikoga ne ostavlja ravnodušnim“, „Nas posebno raduje što ove godine nismo ugostili samo domaće autore, po čemu je 'Pizana' jako poznata i prosto negdje baštini taj duh, već što smo imali priliku da ugostimo internacionale goste. 'Pizana' je zaista, srce Portonovog i to dokazuje 2019. godine kada je Portonovi otvorio vrata. Naravno, svemu ovome, komplementarni su i brojni koncerti koje smo organizovali za ovo ljeto“).

- analizirani programski sadržaj, odnosno njegovi navedeni segmenti, mogu dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da ga uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji se u emisiji predstavljaju aktivnosti, usluge ovog poslovnog subjekta, kroz razgovor sa gošćom.
- navedeni segment emisije ima naglašeno promotivni karakter, posvećeni su aktivnostima poslovnog subjekta i predstavlja oglasni sadržaj koji je morao biti prepoznatljiv i odvojen od uredničkog sadržaja.
- u toku emitovanog segmenta novinar (glas iz off-a) je u više navrata preuzeo ulogu prezentera kompanije Portonovi ističući programski sadržaj koji će se odvijati na tom prostoru („Direktorica marketinga i komunikacije u Portonovom, Andrijana Husić, smatra da ovakvi programi predstavljaju način da se pozicioniraju na svjetskoj turističkoj mapi i da su značajni, ne samo za rizort, već i za cijelu Boku“), a sve to bez adekvatne oznake da se radi o oglašavanju (telepromociji). Na ovaj način emiter nije oglašavanje učinio lako prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja, čime je prekršio član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika.

Može se zaključiti da je emitovanjem predmetnog sadržaja emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i obaveze da telepromocija (kao vid oglašavanja tj. komercijalne audiovizuelne komunikacije) mora biti lako prepoznatljiva i vizuelno odvojena od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emiter objavljivanjem programskog sadržaja prekršio član 85 stav 1 i član 89 Zakona i član 13 stav 1 i član 37 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donijela odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Prva TV“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo da, u skladu sa čl. 140 st. 3 Zakona, informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, u okviru televizijskog programa „Prva TV“, u emisiji „60 minuta“, kao i da u pisanoj formi obavijesti Agenciju o datumu i vremenu objavljivanja informacije o izrečenoj mjeri.

Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „AST“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Sektor za opšte poslove i odnose sa javnošću
- Arhiva

Pripremila: Jelena Ninović Đuričić
 Odobrila: Jadranka Vojvodić